

OOSTERSE FILOSOFIE

14 juli 1961

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van deze bijeenkomst wijs ik u erop dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Er wordt dan ook van u verwacht, dat u zelfstandig na zult denken over alles wat te berde wordt gebracht. De volgende week - na de pauze - zal gelegenheid worden gegeven tot algemene vraagstelling. Mijn onderwerp voor heden is:

OOSTERSE FILOSOFIE

Degenen, die het Verre Oosten bereisd hebben, zullen zich herinneren, hoe de stenen tempelwachters als vreemde hellehonden voor de ingangen van tempels en paleizen plegen te staan, terwijl ook in het beeldhouwwerk en schilderwerk vele malen vreemde dierlijke gestalten voorkomen. Dit stellen van symbolische wachters bij heilige plaatsen enz. vloeit voort uit het denken van het oosten. De filosofie, die hieraan ten grondslag ligt, is zó oud, dat zij reeds in het Sanskriet vastgelegd werd. Daarbij vergete men niet, dat in het Ur - in de tijd van Abraham - de betekenis van een groot deel der woorden en tekens van deze taal al vergeten waren. Wel werden Sanskriet woorden en spreuken nog tijdens religieuze plechtigheden gebruikt, maar men herhaalde dezen zinloos - als een papegaai, die de woorden van zijn meester herhaalt - zonder de zin van het herhaalde te beseffen.

Deze oude filosofieën zijn door meerdere van ons, onder leiding van een bevoegd leraar bestudeerd, en wij hebben - naar wij menen - de samenhangen gevonden tussen de oosterse magie in haar vele vormen en het oosterse denken uit deze dagen. Onder de vormen der magie, die hieraan hun aanzien ontleen, kunnen wij rond dertig, vaak zeer verschillende soorten van magisch werken en denken aantreffen, die uiteen lopen van goena-goena tot de zonnemagie van Benares. In deze korte tijd kan ik niet de gehele ontwikkeling van oosters denken schetsen, maar zal zoveel mogelijk begrippen samenvatten en een kort resumé beginnen van de eerste voor ons belangrijke denkwijzen.

Alles is bezield. Alles is voortgekomen uit één bron. Men kan niet weten, of deze bron op haar eigen vlak werkelijk de eerste, of misschien zelfs de enige is. Er moet ergens een begin zijn. Waar dit begin voor ons kenbaar wordt, noemen wij deze kracht: de eerste Oorzaak - of Oppergod.

Alles is bezield. In deze bezielde wereld kunnen wij de vorm beschouwen als aanduiding van de inhoud, van de geaardheid. Hoe sterker ik de geaardheid van een bepaalde kracht, door het vinden van de juiste vorm, uitdruk en weergeef, hoe meer deze kracht zich binnen deze vorm - geestelijk - direct merkbaar zal maken. De gedachte is hier duidelijk magisch: de vorm wordt direct geassocieerd met de betekenis en geestelijke inhoud van een voorwerp of wezen. In de dagen, dat deze leer ingang vindt, is de vorm van een mens zeer belangrijk voor zijn status binnen de gemeenschap. De vormen van schedel, handen, oren en voeten spelen in het begin hierbij wel de belangrijkste rol. De Goden, die men afbeeldde, werden verder getoond met de kentekenen, plus de symbolen van de eigenschappen, die men hen toekende.

De magische gedachtegang van die dagen vinden wij in menige modernere inwijdingsleer nog: Alles is bezield. Alles, wat voorstelbaar is, bestaat. Al het voorstelbare, dat voor ons niet reëel is, kan door symbolen zó worden weergegeven, dat het - althans in geestelijke werking - ook voor ons werkelijk wordt. Dus het voorstelbare bestaat niet alleen onmiddellijk en direct, maar is toch ergens binnen het Al tegenwoordig. Als het ergens tegenwoordig is, zo stelt men, kan ik door een vorm, die elders in tijd of ruimte bestaat te imiteren, daarmee zover in harmonie komen, dat de afbeelding alle waarde, betekenis en werkingen zal vertonen, die aan het origineel toegekend werden. Het wordt voor de mens dan ook op grond hiervan zeer belangrijk geacht,

dat hij zich in lichaamsvorm, kleding, sierraden, gebaren enz. steeds aanpast aan wat volgens zijn denken tot een hogere wereld behoort.

Reeds in deze dagen ontmoeten wij reeksen van stellingen, die allen tezamen betekenen: door mij steeds weer in gedrag, vorm enz. aan te passen aan de hogere werelden der Goden, onttrek ik mij aan de noodzaak weer opnieuw op aarde te incarneren.... . In hiervan afwijkende gedachtegangen wordt de nadruk gelegd op de noodzaak tot een zich juist gedragen om zo te ontkomen aan de, op zich menselijke, dood, die een uitblussing van het gehele wezen voor alle tijden betekent. In de vroege geschiedenis van Azië treffen wij dan ook perioden aan, waarin wapenrusting, sieraden enz. niet alleen belangrijk zijn om iemands sociale status weer te geven, maar tevens bepalend worden geacht voor een voortleven na de dood, dan wel een geheel ten onder gaan.

Deze zeer oude stellingen vindt men nog heden weerkaatst in de tempels, waarover ik u sprak. Wij vinden daar immers demonische gestalten, vreemde - en voor het westerse oog onnatuurlijke - voorstellingen van Goden, voorzien van ontelbare attributen. Bij een nadere beschouwing blijken vorm en attribuut wel degelijk eigenschappen weer te geven. Op grond van voornoemde gedachtegangen is het bouwen van dergelijke beelden niet alleen logisch en natuurlijk, maar van een groot magisch belang. Men beschermt zich tegen aanvallen van ongezogene krachten door een beeld van een demonisch wezen als wachter op te stellen - door zijn plaats geknecht - voor tempels, paleizen en stadspoorten. Ook alle andere aanvallers zullen tegenover zich niet alleen de verdedigers in de stof vinden, maar tevens het demonische geweld.

Dat men Godenbeelden van vele attributen en symbolen voorziet, is eveneens logisch: wanneer de God juist genoeg wordt weergegeven, is de God zelf in het beeld. Dit betekent niet, zoals de eenvoudigen later soms schijnen te geloven, dat het beeld God is, doch dat - dank zij de gelijkenis met de werkelijke God - deze alles, wat met en rond het beeld geschiedt, ervaart, terwijl omgekeerd alles, wat de God in zijn eigen wereld doet en alle uitdrukking van Goddelijke wil - via het beeld - eveneens tot uiting gebracht zal kunnen worden.

Men noemt een dergelijke gedachtegang vaak heidens. Voor mij is er niet zo veel verschil tussen deze gedachtegang en het woord van Jezus, dat wij in het evangelie van Mattheüs aantreffen: "Wat gij de minsten dezer doet, hebt gij Mij gedaan". Voor mij is de achtergrond van deze uitspraak gelijk aan de Indische filosofie en magie, die immers ook door de gedachte aan sympathische werkingen geheel wordt beheerst. Jezus is - door Zijn liefde voor allen - ín allen, die arm zijn, hulp nodig hebben enz., zolang men zich maar niet door schuld en bewust verwerpen van God verwijdt. Daarom ook zal Hij alles bemerken en op alles kunnen reageren, wat zich afspeelt rond de wezens, waarin Hij door Zijn liefde vertegenwoordigd is. Men kan hier opmerken, dat de geestelijke gesteldheid, eerder dan de vormgelijkheid, hier bepalend is. Maar dit vinden wij dan in latere ontwikkelingen van het oosterse denken terug. Jezus kan, in de gestalte van de armen en gebrekkigen der aarde, als een soort wonderdoende God nog steeds op aarde tegenwoordig zijn en zal steeds blijven reageren, alsof Hij in de stof alles doormaakte op het ogenblik, dat men Hem - in de gedaante van een ander - iets goeds doet. Vooral in de eerste jaren van het christendom treffen wij dan ook gedachtegangen als deze steeds weer aan, ook in de geschriften van de eerste patriarchen en kerkvaders.

Voor de Christenen onder jullie wijs ik er dan ook op, dat voorgaande gedachtegangen zeker niet heidens genoemd kunnen worden, maar ten hoogste als primitief mogen beschouwd worden. Zelfs deze primitiviteit is alleen te danken aan het feit, dat men nog uitgaat van de gedachtewereld, van uiterlijke gelijkenissen en verschijnselen alleen.

Er ontstaat na enige tijd ook in India een revolutie, die deze denkwijzen aantast. Zij wordt hoofdzakelijk door wijzen en denkers tot stand gebracht, die zelf niet over de begeerde lichamelijke tekenen beschikken, zodat zij in de maatschappij niet erkend worden, omdat uit hun vormen en middelen geen eenheid met hogere krachten zou blijken. Dit betekent voor hen, dat zij nimmer bij een vorst de plaats van raadsheer kunnen bekleden, of het gewaad van een priester mogen dragen. Zelfs een in de kriegsstand treden wordt hen maar al te vaak, door deze lichamelijke afwijkingen van het gestelde ideaal, verboden. Velen van hen trekken zich dan ook

van de maatschappij terug, komen soms in contact met vertegenwoordigers van ouder denken en weten en vinden op den duur een reeks van stellingen die samengevat als volgt luiden: De wereld, van de mens is gedachte. Gedachte is waan. Uit de waan van het denken zal zich de daarin verscholen werkelijkheid kunnen ontplooiën. De vorm is onbelangrijk, de gedachte, de inhoud van de mens, is allesbepalend.

Deze stelling is wel zeer juist. Door meerdere malen over hetzelfde na te denken, kunnen wij aan de oppervlakkigheid van kennis en beschouwing ontkomen en de werkelijkheid achter de verschijnselen, en de ware betekenis van ons probleem, kunnen leren zien. Er waren reeds ontelbare appels ter aarde gevallen - althans volgens de legende vóór een mens over dit verschijnsel zó lang nadacht, dat hij de zwaartekracht ontdekte. Het gevolg van deze stelling is, dat langere tijd de rede en redelijke vermogens in Azië de maatstaf worden voor eenheid met het Goddelijke en magische begaafdheid. Uit de helderheid van het denken vooral, meent men nu de harmonie met de werelden van de Goden en de Goden zelf af te kunnen leiden.

De rede alleen blijkt op den duur toch niet als maatstaf hiervoor te voldoen. Het blijkt namelijk dat zeer vele wijzen niet kunnen beantwoorden aan de eis, die de volksmond uitdrukt in de woorden: "Hij, die de kracht van de God zegt te bezitten, moet kenbaar de kracht van de God kunnen manifesteren". Er waren vele grote wijzen en redelijke denkers met buitengewoon helder verstand, die niet in staat bleken, ook maar het kleinste wonder te doen. Wanneer deze mensen pogingen deden tot magie, waren de resultaten of wel bedrog, goochelarijen, die men kon ontmaskeren, dan wel mislukkingen. Het gevolg was, dat men verder na ging denken over deze verschijnselen en de stelling opbouwde van de innerlijke bewustwording. Naast vele regels, die ik u niet zal noemen, stelt deze leer o.m. dat de mens tenminste innerlijk drie gezichten heeft. Alleen wanneer dezen niet slapen, heeft de mens contact met de Goden en kan hij zijn contact met de Goden ook duidelijk aantonen.

Even grijpt men terug naar de stoffelijke vorm, wanneer men stelt, dat het stoffelijk - of vierde - gelaat van de mens de weerkaatsing is van de drie geestelijke gezichten, die in hem leven. Deze Stelling doet u waarschijnlijk reeds denken aan de verschillende geestelijke voertuigen. Voorlopig neemt men een volkomen gelijkwaardigheid van de drie geestelijke gezichten aan. Niet alle mensen zullen gelijk zijn, want er zijn vele Goden. Maar elk innerlijk gezicht kan de weerkaatsing zijn van het werkelijke aangezicht van een Godheid. Later stelt men, dat deze aangezichten van de geest de hoogste wezens in de Godenwereld zullen weerkaatsen en komt daarmee dicht bij de latere voorstellingen van de Hindoes, die de scheppende Godheid in feite afbeelden als een drie-eenheid met een totaal van vier gezichten, zodat men - waar men ook staat - steeds drie aangezichten van de Godheid aanschouwt. Volgens onze leraar is deze voorstelling ontstaan aan de hand van het esoterische beeld van de mens, dat men op de vooromschreven wijze reeds eerder had gevormd.

Men stelde verder, dat de mens aan de hand van de geestelijke gelijkheid met bepaalde Goden over bepaalde gaven moest beschikken. Het is niet voldoende meer, dat men verstand heeft, dat men redelijk zeer begaafd is, of schone stoffelijke vormen heeft. Om in de maatschappij van werkelijke betekenis geacht te worden, dient men over een gave te bezitten. Niet al deze gaven worden in uw tijd nog als magisch of bovennatuurlijk beschouwd. Een van de belangrijkste gaven is bv. de dichtkunst, die in deze tijd bovendien een historische kennis inhoudt, daar de dichter in deze tijd tevens historicus is en het heden in verzen vastlegt, terwijl hij uit oude verzen de afstammelingen van volkeren en vorsten weet na te gaan. Degene, die dit kan, is een lieveling der Goden. Nog veel later - zelfs ten tijde van Akbar de Grote nog - horen wij dan ook van vorsten, die hun lievelingsdichters paleizen schenken en tot hoogste rang verheffen. Er zijn vele dichters - vooral op meer geestelijk gebied - aan wie tijdens hun leven een bijna Goddelijke eer bewezen wordt.

Een tweede belangrijke gave is het beheersen van de materie. De mens, die het aangezicht van een scheppende God in zich draagt, is meester over de materie. Is deze God een lagere God, dan is men een begaafd vakman bv. op het gebied van metaalbewerking e.d. Indien men echter in zich draagt het geestelijk gelaat van de hoogste Goden, dan beschikt men over wonderbaarlijke gaven.

Wie boeken over de wonderen van het verre oosten heeft gelezen is een beschrijving van dergelijke wonderen zeker tegen gekomen, zoals opheffing van de zwaartekracht, levitatie, verplaatsing zonder stoffelijke beweging, water veranderen in vaste grond, zodat een leger een stroom kan oversteken, maar ook vaste grond in water veranderen door een speer in de grond te steken en vele andere vreemde zaken worden aan deze mensen toegeschreven. In hun magie speelt de symboolhandeling een grote rol, zelfs indien het slagen van de magische proef geheel afhankelijk is van de innerlijke eenheid tussen de mens en de scheppende Godheid.

Het derde innerlijk aangezicht is afgestemd op een reeks van Goden, die twee aangezichten in zich dragen. Deze Janusachtige figuren beschikken over leven en dood. Wij vinden een beeld terug in Kali, die in haar tweede gestalte de geefster van leven is. Degene, die het aangezicht van de hoogste dezer Goden in zich draagt, kent de geheimen van leven en dood. Hij is de grote wijsgeer, een begrip, dat men juist hier niet verwarren mag met begrippen als wetende, of wetenschapsmens. Hij kan ingrijpen in alle zaken, die vruchtbaarheid en dood betreffen en is tevens een mogelijke bemiddelaar, die het lot van een geest in het hiernamaals kan bepalen.

Uit deze stellingen ontwikkelt zich een maatschappij, die in vaste klassen is ingedeeld. In onvervalste vorm blijft deze gedachte de maatschappelijke verhoudingen bepalen tot rond 400 n. Chr. Daarna verdedigden de hoogste standen hun erfelijke rechten zó strak, dat het intreden in een andere kaste bijna uitgesloten moet worden geacht. In de randrijken - bv. het huidige Indonesië - worden deze regels zwakker toegepast en vindt een enigszins andere ontwikkeling plaats. Dit is ook nog merkbaar op Ceylon en de gebieden in het noorden en zuiden van India, die tijdelijk door vorsten werden veroverd en bij hun rijk gevoegd. Dit gaat in het zuiden tot de zuidgrenzen van Perzië en zelfs een klein deel van Afrika, terwijl in het noorden deze invloeden zich uitbreiden over een groot deel van het huidige China en delen van Mongolië.

De gedachtegangen van het verstarde sociaal stelsel na 400 n. Chr. zijn ook interessant. Uit de vele leringen, die - in meerdere talen - gedurende deze tijd werden vastgelegd, kies ik enkele voor mij interessante uitspraken:

Hij, die twee malen geboren is - in andere spreuken ook nieuwgeboren is, of meermalen geleefd heeft - draagt in zich de verlichting van de wijsheid. Is zijn wijsheid krachtig en groot, zo zal hij één zijn met de scheppende en heerst hij over leven en dood. Indien hij daarnaast het woord - het magische woord - beheerst en de formulieren (formules Red.), weet te spreken, is hij de meester van allen en dwingt de vorsten zelfs tot eerbiedige aanvaarding. Hij is de reine en hoge, niemand zal hem mogen beroeren.

Dit is wel een aardige omschrijving van het ideaal der Brahmanen. De strenge maatschappelijke scheidingen, die uit deze en andere stellingen voortvloeit, brengt weer geestelijke verschuivingen met zich. Velen zijn nu eenmaal niet in een gezin van "tweemaal geboren" opgegroeid en kunnen door het streven naar beperking van deze regerende kaste, deze rang, die oorspronkelijk een inwijdingsgraad was, nimmer openlijk bereiken. Het gevolg is, dat degenen, die niet tot de kaste der erkende hogere geesten behoren, tot een meer magisch denken komen. Dezen stellen: indien ik de innerlijke kracht door uiterlijke tekenen kan aantonen, heb ik geen erkenning van mensen of uiterlijke macht van node.

Waar de latere heilige boeken en stellingen voor hen onbereikbaar zijn, zoeken zij vooral in het oudere geloof en volksgeloof naar de middelen om dit doel zo goed mogelijk te verwerkelijken. Bij hem treffen wij voor het eerst een verklaring van het feit, dat simulacra - afbeeldingen of imitaties - bij de magie van zo groot belang zijn. Indien ik een beeld vorm van een mens en hem in mijn gedachten één heet met het beeld, dat ik gemaakt heb, zal alles, wat ik het beeld aandoe, eveneens aan die mens geschieden, ten goede zo wel als ten kwade... . Natuurlijk is het vormen van een dergelijk beeld aan bepaalde voorwaarden gebonden, die ik niet zal bespreken. Indien ik uit mijzelf wil geven, ten goede of ten kwade, zo zal ik één geheel vormen uit symbolische delen, daarbij een deel van mijn eigen lichaam of lichaamsafscheidingen voegende, dat mijn wil en werken zo juist mogelijk uitdrukt... . Hierdoor ontstaat een symbolisch wezen, dat magisch werkelijk is en naar de geaardheid van duivelen en engelen levende, hem zal volgen aan wie ik het gewijd heb, hem schadelijke of beschermende volgens de door mijn wil en symbolen ingelegde intenties... . Dit laatste is interessant. In moderne taal betekent dit immers:

Wanneer ik op de juiste manier voldoende symbolen bijeenvoeg en iets van mijn eigen Ik daaraan toevoeg, zal een waarschijnlijk astraal wezen ontstaan, dat zelfstandig zal kunnen handelen en werken volgens de richtlijnen, die ik magisch heb vastgesteld. (Overigens blijft de werking van dergelijke wezens slechts aanhouden, zolang degene, die het symbool vervaardigde, leeft.)

Volgens deze stelling kan de mens zich kunstmatig dienaren in de geest scheppen. Veel van de werkelijke magie in de goena-goena berust op deze of dergelijke stellingen. In de middeleeuwen vinden wij een geheel andere wijze van magisch denken en zoeken in Europa, waarbij soortgelijke bestrevingen en stellingen optreden: de alchemisten, die homunculi - kunstmatige mannetjes - wilden maken. Het blijkt al snel, dat deze vorm van magie zeer werkzaam kan zijn, ofschoon de Indiër, strevende naar de onzichtbare, maar meer daad krachtige astrale wezen ongetwijfeld meer bereiken, dan de meeste Europese magiërs. Vooral in genoemde randgebieden is deze vorm van magie dan ook snel populair. Verder gaat men uit van de krachten in de natuur.

Dit laatste zal overigens tot menige strijdvraag aanleiding zijn: Rond 1500 n. Chr. twistte men over de vraag, of de natuur uit zichzelf en geheel bezielde is, dan wel slechts ten dele bezielde wordt door zelfstandig bestaande geestelijke wezens, die hun woning zouden kunnen kiezen in bv. bomen, rotsen, wateren en dezen als tijdelijk lichaam - of tijdelijke woning - zouden beschouwen. Voor het gewone volk heeft de leer van algehele bezieling lange tijd de overhand behouden, de geleerde magiërs gingen samen met vele wijzen uit van het standpunt, dat bezieling geschiedt door reeds zelfstandig bestaande geestelijke wezens. Zij stellen daarbij, dat harmonie van vorm - bv. bij een boom - aansprakelijk is voor het aantrekken van een geest, die dan de boom als woning kiest, hetzelfde geldt ook voor watergoden, berggeesten en Goden e.d.

Vele denkers gaan zelfs verder en stellen, dat zij door experimenten konden bewijzen, dat de binding niet een blijvende is. De geest kan wel degelijk van woning veranderen, indien zij dit wenst. De harmonie tussen de uiterlijke vorm van de woning en het wezen van de bezielende geest brengt deze er toe, zich bij voorkeur zo lang mogelijk in één en dezelfde woning op te houden en zich van daaruit aan de mens te openbaren. Uiteindelijk neemt het volk veel hiervan over. Rond 700 v. Chr. een tijd, dat de menselijke rede en behoefte aan systemen wel zeer sterk de overhand hebben, wordt een indeling van de Goden aan de hand van afstamming en rang tot stand gebracht. Het is dit systeem, dat grote invloed heeft op de leer der Hindoes, maar ook de magiërs later in staat stelt precies weer te geven, hoe een riviergod, een boomgod e.d. kunnen ontstaan, ook de wijze, waarop de demonen - oorspronkelijk ontstaan uit de Goden - tot stand komen en hun bijzondere eigenschappen verwerven, wordt aan de hand van dit systeem berekend. Het gebruik, dat van deze kennis wordt gemaakt en de gewoonten, die hieruit voort kwamen, zijn u waarschijnlijk wel bekend.

Degenen, die in Indonesië hebben gewoond, herinneren zich misschien nog de heilige bomen, waaraan men offers placht te brengen, evenals de plekken op begraafplaatsen, bij bronnen en zelfs wel gewoon ergens op het erf, waar de bevolking rijst - vaak gekleurd - neerzette als spijsoffer. De bevolking gelooft nog steeds, dat dergelijke entiteiten op de offerplaatsen leven en welvaart kunnen brengen. Nog heden zijn er dessa's, die zich tegen rampokkers voornamelijk trachten te beschermen door aan de Goden en geesten in de omgeving rijke offers te brengen, iets, wat niet meer openlijk toegelaten wordt en belachelijk wordt genoemd: men is eindelijk vrij en dus ook geëmancipeerd.

Uit dit alles zijn de volgende conclusies te trekken. Hetgeen je innerlijk bent, bepaalt, met welke krachten en vlakken van kracht je in contact bent. Dit heeft niets te maken met de soms voorkomende ogenblikken van verlichting - een voor een kort moment contact met het Goddelijke Licht bereiken - maar betekent een blijvend in contact zijn met bepaalde geestelijke werelden. In een mens kunnen meerdere geestelijke werelden beleefd worden, terwijl zij op den duur ook stoffelijk kenbaar kunnen worden. Elk van die werelden verleent aan die mens, mits hij zich van de verbinding bewust is, alle machten en mogelijkheden van de wereld, waarmee hij verbonden is. Ook wordt hem de ervaring en het weten van een dergelijke wereld voor een groot deel - zij het vaak als instinct, of onderbewuste waarde - in het stoffelijk wezen overgebracht. Iemand, die op aarde leeft - een Europeaan - kan onder omstandigheden met meerdere Lichtende werelden tegelijk in contact zijn.

Vooraf bij degenen, die de oosterse filosofie op dit terrein niet kennen, zal dit vaak verwarrend werken. Men zal dan zijn gaven vaak gebruiken zonder te beseffen, dat zij eigenlijk maar een klein deel van eigen werkelijke vermogens vormen. Degene, die weet, brengt door zijn innerlijk streven, denken enz., een band tot stand tussen de in hem bestaande gaven en de werelden, waaruit deze oorspronkelijk stammen. Er is een reeks van wegen, die allen tot besef van het hoogste, het heiligste - of God - voeren. In elke mens zijn meerdere van deze wegen aanwezig. Degene, die deze wegen met elkaar weet te verbinden, zal over de kracht en de mogelijkheden van alle geestelijke wegen innerlijk beschikken, in vele gevallen de kortste en eenvoudigste weg kunnen kiezen naar zijn doel en bovendien bij een uiten van zijn gaven in de buitenwereld vaak een leiding ontvangen, die ook een stoffelijke aanpassing mogelijk maakt.

In het oosten horen wij niet zoveel over direct geestelijke leiding en neemt de goeroe - de geestelijke meester - in de meeste beschouwingen de plaats in van de innerlijke leiding - of geestelijke leiding - die eveneens mogelijk is. Slechts in enkele gevallen geeft ook het oosten toe, dat een dergelijke leiding mogelijk is. De mens, die deze leiding weet te aanvaarden, zal uit de vele mogelijkheden, waarover hij innerlijk kan beschikken, steeds de kortste en voor hem meest juiste weg kunnen kiezen, zo in korte tijd het doel van zijn streven bereikende en gespaard blijvende voor verdere incarnaties. In oosten en westen tezamen ontstaan steeds grotere groepen, die zich op deze mystieke leiding beroepen. Maar op het ogenblik, dat men daar aan stoffelijke rechten tracht te verbinden, ontstaat allereerst een verzet. Een dergelijke opvatting is gevaarlijk, daar zij tot misleidingen voort. Het volk neemt dergelijke stellingen wel gaarne aan, laat zich gaarne bewegen tot het aanvaarden van dogma's en versterkt zijn opvattingen gaarne door vele verhalen, die de dogmatische opvattingen schijnen te versterken.

De denker stelt al vlug: wat heb ik er aan, wanneer ik van een ander hoor, dat hij de enig juiste weg, of desnoods vijf volmaakte wegen, in zich draagt, wanneer ik daarvan geen uiterlijke bevestiging zie. Zo ontstaat de regel, dat alle innerlijke werking en bewustwording niet slechts naar buiten toe kenbaar kan zijn, maar móét zijn, indien zij door anderen aanvaard zou moeten worden. De wetenden stellen daarom aan allen, die zich heiligen noemen, of zich beroepen op het bezitten van een bijzondere waarheid in zich, bepaalde eisen. Onder meer wordt van hen gevraagd - naargelang hetgeen zij zeggen te zijn, of verworven te hebben - kennis van de toekomst, het genezen van zieken, het beheersen van de dierenwereld, het kennen van de plantenwereld, evenals inzicht en wijsheid die bij mensen het normale te boven gaat. Naar ik meen, is een dergelijke eis redelijk. Ook in uw dagen komen er mensen naar voren, die u toeroepen: "Ik heb de weg gevonden. Ik ken de enige waarheid. Ik ben verlost! e.d." Zij zeggen zelfs: "Ik ben uitverkoren!" Maar zij hebben geen tekenen, waardoor zij de juistheid van hun stellingen en beweringen kunnen bewijzen. Toch eisen zij steeds weer een algehele aanvaarding van hun leer en zelfs steun voor de verbreiding daarvan. In het oosten zou men dergelijke mensen waarschijnlijk als gelijkwaardig met de bedelmonniken beschouwen, die immers door zich te beroepen op een reeks gaven, die zij nimmer bewijzen, zich van een rijk gevulde bedelnap, een prettig verblijf op aarde en gezag over hun medemensen trachten te verzekeren. Het geven van stoffelijk kenbare tekenen is steeds weer belangrijk.

In dit opzicht is de oosterse filosofie erg praktisch. Men gaat daar zelfs verder en stelt zelfs, dat er in elke mens een zekere harmonie tussen lichaam en geest moet bestaan, terwijl alleen na en dankzij het verwerven van deze harmonie geestelijke wegen begaan kunnen worden en tekenen de waarheid van de weg kunnen bevestigen. Want, zo stelt men, wie op aarde leeft, leeft ook in de stof. Alle krachten, die men op de geestelijke paden vindt, zullen dus ook in en door het stoffelijk voertuig gemanifesteerd moeten worden. Zijn er geen stoffelijk kenbare tekenen en verschijnselen, dan mag worden aangenomen, dat de beweringen vals, onjuist, of tenminste niet geheel waar en redelijk zijn. Dit verklaart het in het oosten zo verbreide streven naar magisch kunnen, paranormale vermogens e.d. Het verklaart ook de vlucht van de pseudo-magie en het fakirisme en de vele vreemde wijzen, waarop de mensen daar hun heiligheid trachten kenbaar te maken. Het verklaart ook, waarom in het oosten aan een magiër meestal een groter leergezag zal worden toegekend, dan aan de grootste wijsgeer uit het belangrijkste klooster, die geen stoffelijke kentekenen tot stand weet te brengen.

Ik geef onmiddellijk toe, dat de oosterse magie - ook binnen vele godsdiensten - wegen pleegt te gaan, die het westen onaanvaardbaar of vreemd lijken. Ik denk daarbij aan bepaalde gods-

dienstige feesten, waarbij de geestelijke harmonie, die men tracht te bereiken door stoffelijke handelingen, vaak massale en willekeurige paringen, wordt uitgedrukt. Ook de uitdrukking van religieuze en magische belevingen in dansen lijken de westerling vaak vreemd en onbegrijpelijk. De veroordeling zonder meer, die het westen kent voor dergelijke praktijken, is m.i. wel vooral te danken aan het feit, dat de westerse mens de werkelijke inhoud, de betekenis van deze symbolische handelingen niet doorziet.

Ik zal een voorbeeld geven, dat - naar ik meen - gelijk interessant en begrijpelijk zal zijn voor u: Er wordt een bezweringsdans door priesters of lama's gehouden. Een dergelijke dans begint steeds met een dreigend en heerszuchtig optreden van de demonen. In enkele gevallen wordt door hen een held belaagd, die dan meestal het symbool is van een volk, een land, of zelfs een klooster enz. De demonen hebben een tijd lang alle vrijheid voor hun aanvallen. Degenen, die deze demonen uitbeelden, zijn door maskers en andere, de menselijke figuur verbergende, of misvormende impedimenta, geheel van alle menselijkheid ontbloot, uitgebeeld, zodat deze dansers inderdaad demonische en verwrongen gestalten hebben. Na verloop van enige tijd komen van verschillende zijden andere dansers op, wier maskers weliswaar eveneens onmenselijk zijn, doch in kleur vooral sterk van de demonenmaskers verschillen. De menselijke gestalte van de dansers blijft onder de maskers zichtbaar. De wapens, die gehanteerd worden, zijn eveneens - tenminste in kleur, maar waarschijnlijk ook in vorm - verschillend van de wapenen, die de demonen hanteren. De dans verbeeldt een strijd, waarbij men tracht de demonen te omcirkelen, daarin slaagt en uiteindelijk de demonen tot smadelijke aftocht dwingt. Aan het einde van de dans is - zo men gelooft - de demon of demonengroep geheel verdreven.

Maar in westerse ogen is dit belachelijk. Een stelletje mannen met maskers kunnen immers, volgens het gezonde verstand, met dergelijke kunsten geen demonen uitdrijven. Maar volgens de Aziatische gedachtegang ligt het geheel anders. Degene, die als demon optreedt, is - volgens de gegevens uit overleveringen en visioenen vergaard - een zo getrouw mogelijke afbeelding van de demon. Vandaar dat elke demon een ander masker draagt, andere gebaren gebruikt en zelfs andere gewoonten demonstreert. Volgens alle regels van de sympathische magie is dus in feite de demon geheel met de danser verbonden. Wanneer deze nu door - al even nauwkeurig uitgebeelde - lichtende geesten wordt verdreven, houdt dit in, dat hetgeen de dansers uitbeelden, in een geestelijke wereld werkelijk is gebeurd. Dit impliceert, dat de demon werkelijk verdreven wordt, ook al geschiedt dit in feite niet door de gemaskerde priesters, die dit tijdens de dans doen, maar door de krachten, die zij tijdens de dans voorstellen. Dus wordt - volgens het Aziatische denken - de demon, dankzij het gevolgde ritueel en de innerlijke concentratie van hen, die aan de dans deelnamen, feitelijk verdreven.

In de Chinese opera treffen wij soortgelijke waarden aan, ook al is daar de werkelijke betekenis voor een groot deel teloor gegaan. In deze schouwspelen nemen veldslagen een belangrijke plaats in. Indien u de Chinese klassieken raadpleegt, zult u vinden, dat vele keizers de gewoonte hadden - voordat een werkelijke slag geleverd werd - door hun eigen mensen reeds de veldslag uit lieten beelden en dan natuurlijk steeds zó, dat de keizer won. Met deze symbolische strijd wilde men in de geest vastleggen, wat later dan ook in de stof werkelijkheid zou moeten worden. Sommige denkers gingen hierbij uit van het standpunt, dat elke hooggeplaatste strijder een geestelijke beschermer en helper had - de voorouders? Door nu de geestelijke helpers in een symbolisch gevecht reeds te verslaan, meende men grote voordelen te behalen, reeds vóór de eigenlijke strijd begon. Het veranderen van namen van steden, en het daarmee vaak gepaard gaande uitbreiden of vervormen van de stadsmuren in China, stamde uit eenzelfde geloof.

De volksdansen en godsdienstige dansen uit India berusten op dezelfde basis. Steeds weer is er sprake van een beïnvloeding van geestelijke krachten door op aarde harmonische factoren te scheppen en daarin verandering teweeg te brengen. Ook al gaat veel van dit besef in het oosten teloor, toch meen ik, dat de stellingen niet zonder verdienste zijn. Zelfs zou ik willen stellen, dat men in uw tijd teveel de nadruk legt op de zuiver stoffelijke waarden en al te vaak vergeet, dat vele der op aarde bestaande wezens en voorwerpen ergens in de geest een harmonische waarde, een soort evenbeeld bezitten. Daardoor vergeet men, dat alle krachten, die in de stof opgewekt worden, geestelijk gebruikt kunnen worden, terwijl omgekeerd geestelijke krachten

opgewekt kunnen worden, die de geestelijke werkelijkheid door hun invloed op stof en stoffelijk gebeuren kenbaar maken.

Hierop verder in te gaan, zou te ver voeren. Ik tracht u nog duidelijk te maken, waarom ook dit onderwerp juist in uw dagen hernieuwd aan belang wint. De komende periode brengt ons voor zeer vele mensen op aarde de mogelijkheid tot inwijding, wat kan geschieden op basis van hun eigen geloof en denken, mits zij slechts beseffen, dat een harmonie tussen stof en geest, tussen innerlijk leven en uiting in de stof noodzakelijk is. Goed zou het ook zijn, wanneer men enigszins leerde beseffen, dat alles, wat in de geest bereikt wordt, of geschiedt in de stof, sympathische werkingen zal veroorzaken, zodat de mens in zijn stoffelijk leven zó dient te handelen dat geestelijke waarden van grote betekenis en belang in beweging kunnen worden gebracht.

Voorbeeld: men wenst op aarde iemand te helpen. Het blijkt onmogelijk om onmiddellijk en stoffelijk deze mens te benaderen en hulp te verlenen. In de geest zal wel een mogelijkheid daartoe bestaan. Dan helpt men op aarde iemand anders, maar maakt deze hulp tot een symbool van de steun die men wilde verlenen aan de persoon, die men niet bereiken kan. De handeling krijgt dan in feite een ritueel karakter. Geestelijk zal men daardoor werkingen veroorzaken ten goede van degene op wie eigen intentie gericht is. Daardoor wordt vanuit de geest hulp verleend aan degene, die men stoffelijke niet bereiken, zo ook stoffelijk bepaalde veranderingen veroorzakende, die uiteindelijk misschien zelfs een verder direct stoffelijk contact helpen mogelijk maken. De vervangende handeling is hierbij wel zeer belangrijk en schenkt, al is dit redelijk niet te verklaren, ook stoffelijke mogelijkheden tot helpen en ingrijpen. Geestelijk contact kan verder ook tot beter begrip voor anderen, hun houding en standpunt voeren, waardoor men zuiverder en juister in de stof op die anderen kan reageren, dan zonder dit mogelijk was.

Heeft men eenmaal begrip verworven omtrent het wezen en denken van een ander, zelfs indien dit een vijand is, dan kan men zijn gedachten en daarmee de gedachtenkrachten ook onmiddellijk naar die persoon zenden enz. Het is belangrijk, dat alle zelfzuchtige bestrevingen zoveel mogelijk worden onderdrukt. Reeds in het oude oosten leerde men, dat degene, die geestelijk werkt en streeft, maar dit alleen voor zichzelf doet, door ongetelde demonen belaagd wordt en door de Goden verlaten zal zijn. Daarnaast wordt gesteld: hoe meer men zich geestelijk voor anderen en zonder bijbedoelingen inspant, hoe sterker de steun der Goden zal zijn, hoe groter de macht, die men uitoefent over alle demonen.

Daaraan voegt men toe: doch denk niet als mens, maar laat u leiden door de wijsheid. Dit laatste is geheel juist. Wij hebben niets aan de rede alleen. Het redelijk element van de mens kan nooit bepalend zijn voor werelden, die redelijk niet kenbaar, of zelfs maar vatbaar zijn. Hoe redelijk wij ook onze symbolen samenstellen, zij kunnen nooit werkelijk hogere krachten uitbeelden, tenzij wij daarbij tevens gebruik maken van een begrip, dat met redelijkheid niets meer te maken heeft, maar uit eigen innerlijk weten geboren wordt. Dit doorschouwen van de dingen kan men rustig wijsheid noemen. Nu citeer ik even letterlijk een oud werk: "De geest, die zich van zichzelf bewust is en zich haar verleden herinnert, kan - indien haar besef samenvloeit met het stoffelijke weten - doordringen tot achter het uiterlijk, de waan en zo het spel der waan beheersen, zich steeds weer wendende tot de werkelijke betekenis van alle krachten en vormen, ongeacht het uiterlijk daarvan".

Dit alles zal voor de meesten uwer interessant zijn, maar niet behoren tot de dingen, waarmee u onmiddellijk zult gaan werken. Toch is het noodzakelijk, dat men ook meer actief deze dingen tot deel van zijn leven en werken maakt. Voor de meeste mensen breekt over rond zes weken een periode van betrekkelijke rust aan. Er volgt dan voor dezen een periode van bezinning, terwijl de gebeurtenissen zich verder ontwikkelen. Komt men in de tijd van bezinning niet tot een beter samenwerken met de geestelijke krachten, dan komt men na rond zes maanden steeds meer in een wereld te staan, die men niet meer begrijpen kan. Het gevolg zal zijn, dat iemand uw vijand wordt door hetgeen hij in de wereld schijnt te zijn, bv. omdat hij melkboer, of katholiek is, of politiek anders denkend is. Beschikt men niet over de innerlijke wijsheid, het innerlijke Licht, om de anderen desondanks te begrijpen en geestelijk te benaderen, zo kan een dergelijke vijandschap voor u, zowel als voor de anderen vernietigend werken. Zelfs indien het totaal van het gebeuren geleid wordt door hogere en meer wetende geestelijke krachten, blijft

voor u gelden, dat de vernietigende factoren voor u gelijk blijven en ook werkelijk op zullen treden.

Vanuit mijn standpunt geldt dan: daar elke mens wel in de eerste plaats voor zichzelf aansprakelijk is, dient ook elke mens voor zich gebruik te maken van alle mogelijkheden, die hem geboden worden en zeker in geestelijk opzicht. Dit dient op actieve wijze te geschieden en kan niet door passiviteit bereikt worden. Alle actie moet het gevolg en de uiting van innerlijke wijsheid zijn. Het is voor de hedendaagse mens in deze dagen wel zeer belangrijk, dat hij erin slaagt menselijke gedachten en redelijkheid met innerlijk weten en geestelijk inzicht samen te doen vloeien. Het werken in stof en geest dient zoveel mogelijk parallel te lopen. Verder dient men uit te gaan van het standpunt, dat alles, wat stoffelijk niet bereikt kan worden, toch geestelijk bereikt kan worden, terwijl in zeer vele gevallen ook het omgekeerde geldt. Iemand, die dit alles beseft, zal dan ook steeds in de stof symbolische handelingen verrichten, wanneer het hem blijkt, dat een ingrijpen op meer stoffelijk terrein vanuit de geest noodzakelijk is geworden, terwijl men zich tevens steeds openstelt voor innerlijke impulsen, die het mogelijk maken in de stof iets te verwerkelijken, dat op geestelijk niveau alleen symbolisch, of voor de mens minder werkelijk zou kunnen worden uitgedrukt. Alleen op deze manier kan men het innerlijke evenwicht bereiken, dat een zo belangrijk deel uitmaakt van alle oosterse filosofie en zelfs van het merendeel der magische beschouwingen.

Als slot van mijn betoog wil ik met u dit werkelijk evenwichtig zijn nog even nader bezien.

Op het ogenblik, dat ik een innerlijke eenheid bezit - ongeacht de uiterlijke toestand van mijn wezen - zal ik kunnen beschikken over alles, wat aan gaven, krachten en weten binnen deze geestelijke eenheid besloten ligt. Wordt men door stoffelijk begeren, of stoffelijke angst, te zeer gekweld, zo zal men zelfs met eigen geest geen werkelijke eenheid kunnen vormen en daardoor niet over enige wijsheid kunnen beschikken. Men dient zichzelf daarom rein te houden van deze dingen.

In het oosten werd dit vaak als een rituele en stoffelijke reinheid gezien - symbolische reinheid - terwijl de meer bewusten dit beschouwden als een reinheid van handelen en denken, die men zichzelf als discipline oplegt. Door deze reinheid ontstaat een eenheid tussen geest en stof, die een contact brengt met de drie belangrijke waarden van het Al: leven en dood, of rechtvaardigheid, het scheppende woord, of schoonheid, terwijl de middenweg het gulden weten, of het pad der liefde - goedheid - wordt genoemd. Het is langs deze weg, dat het bewustzijn, dringende door de nevelen van waan, eigen werkelijke betekenis in kosmos en wereld leert beseffen. In stof en geest zal deze mens dan over alle middelen beschikken om zichzelf en alles, wat in de omgeving met zijn Ik harmonisch is zó te beïnvloeden, dat de innerlijke evenwichtigheid direct en kenbaar kan worden uitgedrukt. Wie innerlijk evenwichtig is, zal gevrijwaard zijn voor alle van buiten komende disharmonie en alle geweld. Zolang men de innerlijke harmonie weet te behouden, zal men verder veilig zijn voor alle invloeden in geest en stof, die het Ik terug zouden kunnen voeren in de wereld van waan.

Ik hoop, dat u voorgaande punten eens zult willen overdenken. Zo mogelijk zal de volgende spreker op de voor u onduidelijke punten nog verder ingaan.

Goedenavond.

VERVOLG OOSTERSE FILOSOFIE

HET BEHANDELEN VAN VRAGEN

Goedenavond, vrienden.

Ik zal doorgaan op voor u belangrijke punten uit de eerste lezing.

Vraag: Dat innerlijke vervanging heb ik niet al te goed begrepen, ook die beïnvloeding niet.

Antwoord: Dat kan ik begrijpen, want het onderwerp was voor een avond als deze wat zwaar en bovendien vaak zeer compact. Theoretisch zijn wij allen met elkaar verbonden door het feit, dat wij allen uit God stammen en vanuit Zijn kracht en wil leven. Deze band is natuurlijk ook in werkelijkheid niet te breken, maar op een gegeven ogenblik blijken de delen van deze God toch zozeer gevangen geraakt in een "Ik-begrip", dat zij elkaar niet meer onmiddellijk bereiken kunnen. Er zal altijd - zelfs tussen het diepst gevallen leven en het hoogste - een band blijven bestaan. Dat is de band van de Instandhoudende kracht. Indien geen direct contact met een Ik mogelijk blijkt, kunnen wij, door ons op God - de Instandhoudende Kracht - te richten, via deze kracht een contact tot stand brengen, zeker indien wij in ons een beeld dragen, dat enigszins harmonisch is met degene, die wij willen bereiken. Via het Goddelijke is de begeerde eenheid altijd tot stand te brengen.

Het menselijke begripsvermogen is vaak nogal beperkt. Wanneer wij ons bv. met esoterie bezig houden, zullen wij gebruik maken van vele voorstellingen, die ons enigszins een beeld geven van waarden, die eigenlijk aan ons stoffelijk en redelijk vermogen te boven zouden gaan zonder deze hulpmiddelen. Daaronder vinden wij dan voorstellingen als de twee zuilen met daartussen de derde zuil, de overbrugde twee zuilen, waarboven de boog der zuil van de waarheid staat, de zuil van het ware, dat achter het verblindende Licht is verborgen. Daarnaast spreekt men over de grot der wijsheid, de negen trappen der bewustwording, de zeven poorten, de negen poorten enz. Deze voorstellingen gebruikt de mens, omdat zij in hem een gevoel kunnen wekken, dat net iets verder gaat dan door de rede mogelijk zou zijn. Men mag dus stellen, dat een gebruik van symbolen, of een bepaald ritueel in wezen niet veel meer is dan een zich afstemmen. Indien u in een kerk bent, waar volgens een bepaald ritueel handelingen worden verricht als bv. het opdragen van een misoffer, een avondmaalviering, zijn de uiterlijke handelingen en vormen van weinig werkelijke waarde. Zij verwerven de hen toegekende waarde pas door het deelhebben in het ritueel, dat de aanwezigen de mogelijkheid biedt een innerlijk contact te verwerven met de grote waarden, die in het ritueel slechts worden aangeduid.

Nu kan men natuurlijk stellen, dat dit alles alleen plaats kan vinden via het Groot-Goddelijke. Maar in werkelijkheid ligt de zaak toch nog wel even anders. Wanneer wij in een kerk een ritueel beleven, dat zonder zijn geestelijke achtergronden gewoon een poppenkast is, wordt dit ritueel voor ons een magisch gebeuren. Voor een Christen houdt dit vaak in, dat hij allereerst een contact verwerft met Jezus, Die weer het beeld is van de Christusgeest, de Liefde Gods. Op dezelfde manier komt een dansende derwisj door zijn bewegingen in contact met de kracht, die hij Allah, of de Oneindige noemt. Ieder heeft eigenlijk een andere methode, maar het einddoel is bijna altijd gelijk. Nu menen vele mensen, dat men een dergelijk ritueel alleen kan gebruiken, om geestelijk te stijgen, om naar boven te gaan. Dat omgekeerd een daadwerkelijk verschijnsel van bovenuit op aarde geopenbaard kan worden, vergeet men meestal daarbij, ofschoon uit alle geopenbaarde en vele andere boeken toch wel blijkt, dat de kracht Gods Zich op aarde onmiddellijk kan openbaren, als een goed contact daarmee is bereikt. Jezus bv. geneest in de naam des Vaders. Hij spreekt tot de mensen: "Niet Ik ben het, die tot u spreekt, maar het is de Vader, Die tot u spreekt door Mij", enz. Mohammed wordt bezielde door engelen, het Goddelijke Licht enz. Deze en andere voorbeelden uit de heilige boeken der mensheid tonen aan, dat er wel degelijk een wisselwerking kan bestaan tussen de mens en de hogere krachten, waarbij het contact met de medemens, via de mens, dus onmiddellijk tot stand wordt gebracht. Voor een gezondene, een profeet, zal het eenvoudiger zijn deze krachten te aanvaarden en te gebruiken, dan voor een gewoon mens.

Als wij ons even tot de evangeliën beperken, zo blijkt ons, dat Jezus Zijn apostelen opdracht geeft om uit te gaan, tekenen te doen, zieken te genezen en duivelen uit te drijven in Zijn naam en de naam des Vaders. Wij horen, dat ook anderen dit doen. Deze opdracht wordt aan de apostelen niet voor niets gegeven. Jezus wenst, dat zij Zijn leer verbreiden en de waarheid daarvan bewijzen door tekenen. Op deze wijze wordt ook door de apostelen het geestelijk beleefde omgezet in een stoffelijk kenbare waarde, die een uiting is van de harmonie, die tussen geest en het Goddelijke - of hun Meester - bestaat. Ik geef dit voorbeeld, omdat het eenvoudig te begrijpen is. Een apostel, bv. Petrus, of een van de beide Judassen, gaat uit. Hij geneest een mens. Vaak zal de mens, die zo genezen wordt, niet eens goed kunnen beseffen, wat er ge-

beurt. Anderen zijn bij dit wonder aanwezig. Tot op dit ogenblik hebben zij waarschijnlijk gelachen over het verhaal, dat de Messias is gekomen. Nu zien zij, dat Zijn leerlingen tekenen geven. Daardoor wordt een aanvaarding mogelijk. Er kan een harmonie bestaan tussen de apostel, of Jezus, en die mensen. Men roept uit: "Waarlijk, dit zijn krachten Gods". Zij aanvaarden de leer nu. Sommigen van hen komen daardoor in een zo direct contact met het Goddelijke, dat ook zij op hun beurt wonderen kunnen verrichten in de naam van Jezus.

Wat lering betreft zal er slechts weinig verschil zijn tussen apostelen en een gewoon mens. Want de apostelen werden uiteindelijk ook eerst uit de leerlingen genomen, kort voor de Bergrede. In het gunstigste geval zouden zij twee jaren lering hebben ontvangen. Volgens de evangeliën is deze tijd zeker veel korter geweest. Het is voor mij zeker denkbaar, dat een mens eveneens tekenen kan stellen. Neem nu aan, dat deze mens eveneens komt te staan t.o. mensen die hem uitlachen, mensen, die hij geestelijk niet kan bereiken. Daardoor kan hij deze mensen niet onmiddellijk bereiken. Ook zal het moeilijk, zo niet onmogelijk, zijn aan henzelf wonderen te doen. Zelfs Jezus stelt geloof als voorwaarde voor wonderen. Nu kan men wel een ander, die wel geloven kan, gebruiken als plaatsvervanger voor degene, die men in feite wil benaderen en zo diens aanvaarding toch afdwingen. De voorgaande spreker stelde Jezus' woord: "Wat gij aan de minsten dezer doet, dat hebt gij Mij gedaan". Hier wordt ook op een symbooldaad geduid. Men schenkt weliswaar aan een arme, maar gelijktijdig schenkt men ook aan Jezus. Hoe de gave wordt gebruikt enz. is daarbij verder van geen belang. De grondgedachte is natuurlijk langzaam verdrongen in mooie woorden vol kerkelijke begrippen.

Indien ik nu iemand, die arm is, iets geef om een ander, die arm is, zoiets te schenken, dan schep ik de mogelijkheid wel degelijk, dat mijn gave - zij het indirect - ook de ander ten goede komt.

Voorbeeld: Een moeder, die in een oorlog een soldaat goed behandelt, omdat zij hoopt, dat dan ook haar zoon, die eveneens soldaat is, door een ander zo behandeld zal worden. Ook al begrijpt die moeder dit misschien niet, gebruikt zij hier het principe van sympathische magie. Zij stelt hier een daad. Voor haar is er in zekere mate sprake van een identificatie van de soldaat met haar zoon. Zij doet dit eigenlijk aan haar zoon. Zij zendt deze kracht uit. Nu zijn er ongetwijfeld andere moeders, die in een soortgelijke situatie verkeren. Daaronder zal ongetwijfeld één zijn, die de zoon onbewust erkent aan de hand van de uitstraling van de moeder en zo daaraan doet, zoals de moeder aan een vreemde deed. Dit is vaak genoeg in werkelijkheid voorgekomen.

De kern van alles, wat u onduidelijk is, komt hier op neer: Wij kunnen vervangen. Wanneer wij niet in staat zijn om iemand direct goed te doen, zo kunnen wij dit indirect doen door bv. in diens naam te handelen, of ter wille van die mens te handelen. Daardoor scheppen wij via de handelingen in de stof, een invloed, die ook in de geest bestaat. Deze geestelijke invloed weerkaatst nu a.h.w. naar de persoon, waarom het ons eigenlijk ging. De invloed is dus indirect.

Je kunt een dergelijke indirecte methode ook gebruiken om iemand te benaderen, die je direct niet kunt benaderen. Want in het leven van alle mensen zijn er bepaalde waarden, die gelijk zijn, al is het alleen maar een levenshonger, een behoefte aan erkenning. Het vervangings-systeem maakt het ons mogelijk de juiste uitstraling via geestelijke sferen te wekken, die de ander beïnvloedt, ook al wordt dit niet onmiddellijk door deze beseft. Zolang er een band mogelijk is, zolang er ook maar één enkel klein punt is, wat men gemeen heeft met elkaar, zal langs de geestelijke weg een wederzijds begrip gewekt kunnen worden. Ook al wordt deze geestelijke invloed niet onmiddellijk bewust gerealiseerd, zo zal zij toch weer omgezet worden in een stoffelijke waarde, waarschijnlijk een daad. Brengt deze daad geen mogelijkheid tot onmiddellijk contact, dan zal nog via de geestelijke band iets daarvan tot u doordringen, zodat u de ander leert begrijpen, zelfs indien u zijn handelingen niet goedkeurt. Zo kan men veel doen voor iemand, die vanuit stoffelijk standpunt niet benaderd kan worden. Dit is het belangrijkste. Al het andere behoort tot de oosterse filosofie en de gebruiken, die daaraan vast zitten.

Ik wil er nog op wijzen, dat, ofschoon ik alleen over banden tussen mensen heb gesproken, vele mensen toch een andere weg volgen door hun behoefte niet in geestelijke waarden om te zetten, maar die eerder bot te vieren op dieren, planten, of dingen. Het vertroetelen van een schoothondje, het meer dan normaal zich hechten aan een plant, een kunstvoorwerp en derge-

lijke. Op zich is dit natuurlijk niet juist, maar het toont ons, dat de mens psychologisch onder omstandigheden in staat is voor menselijke waarden niet-menselijke vervangingswaarden te accepteren. Dit is het principe, waarop het maken van was-poppetjes, het houden van rituele dansen e.d. gebaseerd is. De vervangingswaarde schept een emotionele uitlaat en kan ook een bepaalde innerlijke sfeer scheppen. Indien men binnen de magie niet de mogelijkheid heeft iets op een menselijk vlak te volbrengen, of onmiddellijk in de menselijke wereld zijn werk te volbrengen, kan men de niet bereikbare waarden vervangen door andere, niet menselijke, of op zich zinloze handelingen e.d.

Voorwaarde: tussen het nagestreefde en het symbool moet tenminste geestelijk een band blijven bestaan zonder dat eigen voorstellingsvermogen of gevoel daarbij betrokken is. Het bestaan van een dergelijke band impliceert immers, dat de begeerde geestelijke werkingen verkregen kunnen worden, waardoor een wisselwerking met de stof op de begeerde wijze tot stand komt. Wil of verlangen zijn bij het gebruiken van vervangende waarden of rituelen erg belangrijk.

Indien begeerte of wil sterk genoeg zijn, zal de mens nog tot andere dingen in staat blijken. Zo kan men bv. met zijn gedachten tot een ander spreken en met een ander spreken, terwijl beide gesprekspartners zich daarvan bewust zijn. Maar zij denken beiden, dat zij gedroomd hebben, waardoor de conversatie over het algemeen geen verdere invloed op hun leven uitoefent. De reden tot het ontkennen van het contact is meestal gelegen in een te zwak contact, of een verwerpen van het contact als niet redelijk en dus fantasie. Uit de vaststellingen door parapsychologen kunt u zekerheid verwerven, dat dergelijke telepathische contacten wel degelijk mogelijk zijn, maar dat zij alleen dan duidelijk tot uiting komen, wanneer tenminste de zendende partner onder hoge spanning verkeert. Denk aan de zeeman, die, ofschoon hij vele duizenden mijlen van huis is, op het ogenblik van zijn verdrinken, zich thuis voor allen manifesteerde. Gedachten hebben meer mogelijkheden, dan redelijk aanvaardbaar lijkt.

Ook bij talismans is er van een dergelijk verwerpen van invloeden sprake, eveneens op grond van de menselijke rede. Indien een talisman al invloed heeft, zo meent men, kan men dit ten hoogste aan suggestie toeschrijven. Alleen zal een denkende mens wel daarbij opmerken, dat die suggestie dan wel heel erg ver gaat, want dat het haast onmogelijk is alles, wat over de werking van talismans e.d. bekend is, toe te schrijven hieraan. Steeds weer gaat de mogelijkheid van geest en gedachte veel verder, dan redelijk aanvaardbaar schijnt. Het is zelfs mogelijk in een voorwerp bepaalde gedachtenkrachten vast te leggen, of een bepaald voorwerp zodanig te beïnvloeden, dat het als band met een andere wereld kan gaan dienen. Dit alles vloeit voort uit hetgeen zo-even betoogd werd.

De conclusies, die hieruit voor u te trekken zijn, luiden: Wanneer u de negerkinderen in Congo goed zou willen doen, maar dit niet direct zelf kunt doen, is het verstandig tenminste hiér iemand goed te doen en daarbij even aan die negerkinderen te denken. Daardoor bevordert u het welzijn van de negerkinderen dan evengoed - of bijna evengoed - als u dit persoonlijk zou kunnen doen.

Wie goed wil doen, bereikt, ongeacht wie of wat hij daarvoor kiest, altijd weer het grootste resultaat door goed te doen in eigen omgeving en zo harmonisch te leven als maar kan. Alleen zó is men in staat vele dingen, waarvoor men te klein, of te machteloos lijkt, dan wel te ver van verwijderd lijkt, uiteindelijk toch te beïnvloeden. De vervangingswaarde komt hier nogmaals naar voren, nu als een middel om als mens de eigen levenstaak veel juister en verdergaand te uiten, dan ooit mogelijk zou zijn.

Vraag: Hoe bereikt men de harmonie tussen stof en geest, waarover werd gesproken?

Antwoord: Een harmonie tussen stof en geest in het Ik dient wel in de eerste plaats op enige zelfkennis te berusten. Wanneer u geestelijk wilt werken en dat goed wilt doen, mag uw lichaam nooit oververzadigd zijn, maar dient ook niet hongerig te zijn. Het dient niet zóveel slaap genoten te hebben, dat men er suf en lui van is, maar moet toch voldoende rust hebben gehad om denkprocessen e.d. te kunnen ondersteunen. Ook van een redelijke stoffelijke toestand zal men uit moeten gaan. Een harmonie tussen geest en stof kan nooit ontstaan, wanneer de stof zich voortdurend bezig houdt met werkelijke, of zelfs maar denkbeeldige tekorten.

Niet elk tekort op aarde zal onmiddellijk kunnen worden aangevuld op de meest logische en redelijke manier. Men zou dan vastlopen door de beperkingen van de maatschappij, de heersende zeden, de voorschriften van staat en kerk e.d. Zelfs de mening van de buren kan een rol spelen bij het al dan niet kunnen stillen van een bepaalde honger, of het vervullen van een bepaalde lichamelijke behoefte. In dit geval moet men trachten, in de plaats van de directe weg, een andere mogelijkheid te vinden. Vaak kan dit door het substitueren van wel aanvaardbare, of mogelijke procedures, voor het onmogelijke.

Als eerste regel voor het verwerven van een harmonie tussen stof en geest kunnen wij dan ook stellen: Zorg er voor, dat je redelijk met jezelf tevreden bent, redelijk aan alle behoeften voldoet en bovenal in staat bent om jezelf op redelijke wijze te ontspannen.

Een tweede regel luidt: Houdt u alleen bezig met dingen, die u werkelijk aangaan. Want men kan nooit tot een innerlijke harmonie van stof en geest geraken, wanneer men zich teveel bezig houdt met dingen, waar men niets mee te maken heeft. Dit geldt niet alleen voor de stoffelijke kant van de zaak, maar ook voor de problemen, die men zich stelt. Wie zich af gaat vragen, wat God eigenlijk is, kan daarop nooit een geheel bevredigend antwoord vinden. De kans is groot, dat de vraag u gaat obsederen, zodat innerlijke harmonie niet meer mogelijk is.

Voor de geest mag hier gelden, dat zij, naarmate zij met hogere geesten in beter contact staat en gelijktijdig meer naar de onder haar staande werelden werkzaam kan zijn, gelukkiger, sterker en harmonischer is.

Vanuit de geest gezien zijn activiteit plus lering dus buitengewoon belangrijk. Ook hiermee moet men rekening houden, indien men naar harmonie tussen stof en geest streeft. Daarom doet men er goed aan, het streven voornamelijk op actie te baseren. Hierbij tracht men stoffelijk zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de behoeften van de geest door veel te doen voor allen, die beneden u staan.

De geest verlangt naar Licht. Zorg er voor, dat in uw eigen leven zoveel mogelijk vreugde heerst. Zoek daarbij vooral de eenvoudige, de simpele vreugden van het leven. Ook hierdoor is het mogelijk de eenheid tussen stof en geest aanmerkelijk te versterken.

Naar ik aanneem, vraagt u zich af, hoe de harmonie van stof en geest tot uiting komt. Want u hebt zo-even kunnen horen, dat voor alle waarden van de geest, tekenen in de stof dienen te bestaan. Je moet voor het bereiken van deze toestand van innerlijk evenwicht vaak een bewijs hebben, omdat je zonder dit er wel over na kunt denken, maar nimmer geheel zeker kunt zijn van hetgeen je hebt bereikt. Wie twijfelt, zal vaak falen, omdat hij teveel aarzelt.

Als u een ware harmonie tussen stof en geest bereikt hebt, zult u in staat zijn om - vaak buiten uw eigen stoffelijke kennis en vermogens om haast - vele dingen te zeggen en te weten, ofschoon daarvoor geen redelijke verklaring te geven is.

Verder zult u over meer uithoudingsvermogen en vitaliteit beschikken, dan volgens de stoffelijke omstandigheden normaal is. In de meeste gevallen zult u verder in staat blijken iets van uw vitaliteit aan anderen over te dragen.

Een andere uit de innerlijke evenwichtigheid voorkomend verschijnsel is het vermogen door het uiterlijk der dingen heen te zien en steeds meer de werkelijke betekenis en de achtergronden van alles wat zich rond u afspeelt, te beseffen. In het begin zult u op dergelijke gevoelens en inzichten niet durven af gaan. Indien u zich de moeite getroost deze inzichten op te schrijven, zal u later blijken, dat zij juist zijn. Kort gezegd: alles, wat u aan innerlijke harmonie tussen stof en geest bereikt, wordt ook kenbaar bevestigd door de stoffelijke betekenis, die u gewint.

Denkt u nu niet, dat dit kinderspel is. Wie innerlijke harmonie bezit, zal dit tonen door het zich openbaren van onvermoede scheppende en inspiratieve vermogens, een vergroting van begrip, de mogelijkheid anderen te genezen en kennis op te nemen in zeer grote mate.

Een ander verschijnsel is nog, dat men met gegevens en kennis vaak opeens en onverwacht geconfronteerd wordt, kort vóór men daaraan behoefte heeft. Ook kan men vele gebeurtenissen en ontwikkelingen - dank zij de invloed van de geest - voorzien, zonder dat men daarom nu opeens een profeet is geworden. Zeker is, dat het bereiken van een innerlijke harmonie vergezeld gaat van in het stoffelijk bestaan duidelijk kenbare tekenen.

Nog enkele eenvoudige regels: Waar je over mogelijkheden of vermogens beschikt, dien je te helpen. Waar je mogelijkheden of vermogens tekort schiet, leer je. Het feit, dat men in de stof zo leeft, heeft reeds een feitelijke balans tussen stof en geest geschapen, die alleen door tekorten van het lichaam benadeeld, maar slechts zelden geheel teniet gedaan kan worden.

Deze harmonie moet nog gerealiseerd worden. Hiervoor gebruikt men de ogenblikken, dat men zich redelijk in conditie gevoelt en lichamelijk geheel ontspannen is. In deze ontspanning laat men zijn gedachten geheel vrij gaan. Op den duur komen zij tot de voor u belangrijke punten. Een dergelijk punt kan in de stof liggen, of een vraag inhouden, die meer geestelijke waarden betreft. Zelfs kan zij iets in houden, wat je voor een ander begeert. Heeft men eenmaal dit punt gevonden, dan moet men trachten alle afwijkende gedachten tot ditzelfde punt terug te voeren. De zo ontstane concentratie zal voldoen aan alle eisen van de geest en de stof, waardoor het de geest mogelijk wordt om - meestal als een soort inspiratie en via het onderbewustzijn - antwoorden op uw vragen in u te leggen. U voelt dan zelf aan, hoe u moet handelen om gelukkiger en harmonischer te zijn. In vele gevallen ontstaat de indruk, dat men geroepen wordt om iets te doen, dat men een taak heeft. Volbreng dit dan zo goed en redelijk mogelijk. Binnen een dergelijke taak continueert men de samenwerking tussen geest en stof. Naarmate die samenwerking meer geregeld wordt en het contact tussen de delen van uw wezen beter en sterker wordt, wordt het moeilijker een scheiding te maken tussen stof en geest.

Een volgend punt van belang is het feit, dat elke geest verlangt naar Licht, of het Lichte kent. Wanneer u hier op aarde begint met alle sombere dingen in het leven op de voorgrond te plaatsen, veroorzaakt u een disharmonie. Geloof mij, de geest is niet geschapen om pessimist te zijn. Voor u is de geest met alle fasen van uw leven verbonden, hoe materieel misschien ook de beleving wordt uitgedrukt op sommige ogenblikken. Belangrijk is het, dat u steeds voor ogen houdt, dat harmonie tussen stof en geest nooit verworven kan worden door van de stof een geest te willen maken en alle materiële behoeften te ontkennen. Dit is in feite een onderbreking van het werkelijke leven en daardoor tevens een onderbreken van alles, wat voor de geest van belang kan zijn in de materie. Dus: leef vooral als een normaal mens. Tracht u niet van de stof los te maken, maar stel er u tevreden meer om in de stof steeds meester van u zelf te blijven, uw driften en lusten, zowel als uw angsten beheersende en zelf steeds het hoe, waar en wanneer van alle dingen bepalende, die door u zelf besloten kunnen worden.

Vraag: Kunt u duidelijker zijn omtrent die periode van bezinning, waar de eerste spreker het over had?

Antwoord: Zoals u weet, hebben alle perioden van onrust een climax. De huidige periode van onrust, kenbaar wordende in onverwachte ongemakken, verstoringen van orde, ongevallen e.d., gepaard gaande met gevoelens van geprikkeld zijn, onvermogen te bereiken wat men wil, zich niet geheel fit voelen enz., bereikt over rond zes weken zijn top. Voor de meesten van u zijn deze invloeden reeds de afgelopen maanden kenbaar geweest. Dit zal zich voor de doorsnee mens voortzetten tot einde augustus, of de eerste week van september. Daarmee komt aan de onrust een einde voor even en volgt een tijdje van ontspanning. De meeste mensen zullen dan ook in deze rustiger tijd wat laks worden. Alles gaat geleidelijker. Deze rustperiode duurt tot december - januari. Dit kunt u het beste bezien als een stilte tussen twee stormpjes. U kent dat wel uit de natuur. Het heeft hard gewaaid, opeens gaat de wind liggen. Net als u even gezellig buiten bent gaan zitten, komt vlag na vlag en gooit de zaken weer door elkaar. Aan onze zijde rekent men - zo goed dat in menselijke tijd berekend kan worden, gezien het verschil van tijdsbewustzijn aan onze en uw zijde - dat deze rust ongeveer zes maanden aan zal houden. Daarna komt een snelle onrust, die een climax vindt in de tijd tussen februari en mei. Daarna wordt het mogelijk weer wat rustiger.

Mijn collega doelde hier op een in de stof kenbaar verschijnsel. Naar ik meen, deed hij dit, omdat een verstandig mens zich niet zonder meer in storm of regen buiten zal wagen, wanneer

hij weet dat het dadelijk stil of droog zal worden. Van de stilte of droogte maakt men dan gebruik om het hoogstnoodzakelijke buiten te verrichten. Nu hebben velen in de afgelopen periode wat minder aan geestelijk werk gedaan, of nagelaten voornemens en mooie stellingen ook in de praktijk om te zetten. Gedurende de periode van betrekkelijke rust kunt u voor uzelf gemakkelijker hieraan weer aandacht gaan besteden. Het is dus mogelijk juist op geestelijk gebied heel wat verder te komen, vóór de volgende onrustperiode aanbreekt.

Wij hebben u vanavond verteld, dat harmonie tussen stof en geest belangrijk is, dat u kunt werken met gedachtenkracht enz. Mijn collega wilde u er op wijzen, dat u een periode aan ziet breken, waarin dergelijke taken op eenvoudiger wijze volbracht kunnen worden en spoorde u dus in feite aan van de komende tijd gebruik te maken om uw geestelijke en stoffelijke mogelijkheden te vergroten. Dit komt u ten goede in de volgende periode van onrust, waarin u waarschijnlijk alle zeilen bij zult moeten zetten en alle krachten zult moeten gebruiken om tegen de stortvloed van gebeurtenissen op te roeien.

Goedenavond.

Op 4 augustus a.s. wordt het onderwerp behandeld: 'GODEN VAN AMERIKA'.
Beperkte gelegenheid tot discussie zal worden gegeven. Verzoeken belangstellenden hierop te wijzen.